

PHARMACOLOGICÆ
SEU
MANUDUCTIONIS
AD
Materiam MEDICAM
LIBER PRIMUS.

De Mineralogia.

Mineralogia est rerum Macrocosmicarum enodatio. Res Macrocosmicas voco, quæcumque extra familiam Vegetabilium & Animalium collocantur; sunt tum Primariæ, i. e. ad naturam Elementorum proprius accedentes, ut Aquæ & Terræ: tum Secundariæ, i. e. à perittonate Macrocosmi

mi prognatæ, ut Sulphura, Salia, Metallica, & Lapides.

Fossile est corpus perfecte mixtum, peculiari formâ, & virtute seminariâ, à Deo in prima creatione dotatum, ut sibi simile procreare, suamque speciem propagare possit. Generatur modo germinationis, & quasi vegetationis in terræ utero, & interdum in ipso aëre; de quo vide Jordanum nostrum de Thermis & Aquis Mineral. Websterum de Metall. Boyleum de Occult. Qualitat. Aëris & de Augmento Minerarum. Metallum perfectum interitus haud capax est; in varias formas transeat vi Ignis, vel Artis, vel Ævi; Metallum tamen manet, & pristina

nam faciem promptè induere potest; nobis non licet esse tam felices.

Fossilia dicta, quod major eorum pars fodiendo è terra eruatur. Ab aliis Mineralia vocantur, qui fodinas Minas volunt appellatas, & Venas Mineras. Metallica etiam à quibusdam, à potiore specie, Metallis nempè.

Horum propagatio non minùs admiratione digna est, quam Vegetabilium & Animalium; est enim multiplicativa, & regenerativa (detur verbis venia) ut cuique in rebus subterraneis seu fossilibus versato notum est; hæc etiam causa fit, quod quanquam formæ externæ fiat mutatio, ut in liquore, pulvere, vitris, &c. in metallicum nihilo minùs, nullo negotio, redigi possint, ut in Mercurio, Auro, Antimonio, &c. videre licet; stupenda sanè & incorruptibilis natura; Plantis & Animalibus non concessa; Homo ipso metallo vilior.

Fossilia multifariam dividuntur ab Autoribus. Dioscorides omnia subterranea Metallica vocat. Avicenna quatuor statuit, Lapidem, Metallum, Sulphur, Sales. Albertus Magnus tria, Lapidem, Metallum, & media Mineralia, quo nomine reliqua omnia accipit, quia mediam quandam naturam inter

ter

ter lapidem, & metallum habere videntur. Alii omnes divisiones reprobant præter Lapidem & Metallum. Quidam sunt pro sola Terra, & succo concreto. *Wormius* fossilia dividit in media Mineralia, Lapides, & Metalla; Media Mineralia illa vocat, quæ mediam quasi naturam habent inter Lapides & Metalla; hæc rursùm sunt vel Terræ, vel Sales, vel Sulphura, vel Bitumina. Divisionem fossilium uberiores vide in *Tabula Swenckfeldi* præfixa *Lib. de Fossilibus Silesiæ*.

Fluida, pellucida, non ardentia: AQUA Medicata.
Densa & solida.

Nobis Mineralia sunt vel corpora

- Non ardentia.
 - Friabilia.
 - Dura & ponderosa.
 - Ex particulis terreis consistentia: LAPIDES.
 - Metallis accedentia. MINERALIA.
 - Levia & friabiliora.
 - Pellucida, in aqua solubilia, sapore pungente: SAL.
 - Non pellucida, sapore astringente. TERRA.
 - Non friabilia, ductilia, fusilia, splendentia: METALLA.
 - Ardentia, in aqua non solubilia: SULPHUR.

Cruda, succis, terris, lapidibus permixta, nondum excocta, aut purgata, ut *Venæ*, & *Mineræ*.

Humida, ut *Succi Mineralis*.

Residua ex metallis dum liquantur, *Scoriæ*, *Pompholyx*, &c.

Lapidum divisionem & Tabulam proprio in loco inveniet Lector, viz. præfixam Sect. VI.

SECTIO PRIMA.

De Aquis Medicamentosis.

Aquæ nativæ, quæ usui Pharmaceutico inserviunt, tum simpliciores sunt, tum minerales.

I. Aquæ Simpliciores.

1. *Aqua fontana* *Offic. Spring Water*. Est omnium purissima & utilitissima. N. 1. Ad omnia recipitur, ad quæ aqua sine peculiari men-

tione alterius, e. g. pluvie, &c. recipi jubetur. N. 2. Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ visu, gustu, & olfactu, pura, clara, tenuis, levis, ac sincera deprehenditur, ut & quæ citò incalcescit, & citò refrigeratur; quæ Hyeme calidior; æstate frigidior. Aquam hanc injecto pane tosto corrigere, ægrotisque, loco potus, sat grati concedere nostrates consueverunt. *Schrod.*

Lotiones in aqua fontana, seu Balnea frigida Veteribus in frequenti usu fuisse ad varios morbos sanandos legimus; nuperrimè etiam plurimum commendantur à medicis nonnullis eruditissimis; inter quos eminet D. J. Floyer, Eq. Aurat. M. D. scripto non ita pridem libello de eorum usibus, titulo *Antiquæ Ψυχρολουίας redivivæ*, &c. in quo p. 22. & 23. Catalogum exhibuit Morborum Aquis Balnearum St. Chaddi prope *Lichfeldiam* sanabilium.

Balnea autem frigida in quatuor genera dividit, viz. primum est eorum quæ moderatum obtinent calorem, uno tantum gradu corporis nostri humoribus minorem; cuiusmodi sunt Balnea frigida *Buxtoni* in *Derbia*, & *Bristolie* in *Somersetia*. 2. Aquæ fluviales æstivo sole calefactæ. 3. Aquæ fontium frigidissimorum, quales sunt *S. Winifridæ* in *Com. Flint*, & *Serbach* in *Lancastria*, *S. Chad* supradictæ, &c. 4. Fontes frigidi minerali quodam imprægnati, ut 1. Sulphuris foetidi fontes, cuiusmodi sunt *Godshallæ* in *Staffordia*, & *D. Nath. Cursoni*, Equ. Aurat. prope *Derbiam*. 2. Aquæ Vitriolicæ. 3. Aquæ vitriolo Cupri infectæ. 4. Fontes Salini & Aqua Marina. 5. Aquæ petrificantes, ut *Newnhamenses*, in *Warwicensi* Comitatu, &c. 6. Aquæ bituminosæ, ad *Walslow Bridge* in *Staffordia*, &c. 7. Aquæ Nitrosæ purgantes. 8. Aquæ plumbo imprægnatæ, ad *Holywell*, &c. 9. Aquæ Stannoæ in *Devonia* & *Cornubia*. 10. Alabastrites, ut prope *Tutbury* in *Staffordia*. 11. Aquæ margâ tinctæ, ut quæ prope *Hinchley* in *Leicestria* habentur. 12. Aquæ calce imbutæ, ut quæ prope *Verulamium* in *Hartfordia*, & *Walshall* in *Staffordia* occurrunt. Qui plura velint, librum ipsum consulant: Quem in Latinum versum in *Hollandia* impressum iri audio.

Præter morbos prædictos *S. Chaddi* aquis sanabiles, aliæ plurimæ medelæ insignes Balneis frigidis effectæ, per totum librum memorantur, quarum multæ ab eruditissimis medicis hodie viventibus observatæ sunt.

A. 2. *Aqua Putealis* *Offic. Well Water*. Fontana vilior, & crudior ut plurimum habetur; eò quod